

El 25 d'abril amb un nus als sentiments

MEMÒRIA, LLENGUA I ESCRIPTURA A LISBOA

Gloria Saurí Nicasio
Universidade de Lisboa
gsauri@edu.ulisboa.pt

SPAM

REVISTA CALDESA

Ab diversitat de tan impossibles pensaments, me partí de la cambra o sepulcre a on tanta pena sofert havia. Acceptant la ploma, que sovint greus mals descansa, la present ab ma pròpia sang pinte, perquè la color de la tinta ab la dolor que raona se conforme.

Tragèdia de Caldesa
Joan Roís de Corella

No som una revista de crítica literària, ni de ciències humanes, ni de divulgació científica — som tot això alhora i al mateix temps res d'això. El nostre únic compromís literari és fer allò que ens ve de gust. El nostre nom, que sembla voler dir que som unes caldoses, no és sinó una referència evident a una tragèdia medieval i una cita, de la qual som abanderats, que diu: **"Ab diversitat de tan impossibles pensaments".** *Caldesa* és, doncs, una publicació patafísica, és a dir, dedicada a l'estudi sistemàtic de les excepcions, les anomalies i les solucions imaginàries.

Museu do Aljube

Praça do Comércio

Sede PIDE

Rádio Renascença

Largo do Carmo

	Lloc	Tema	Revista Caldesa					Activitats prèvies a l'aula / Treball a classe							
								Nivell A1			Nivell A2			Nivell B2	
			Responsable	Idea clau	Frase o pregunta motor	Idees	Comparació amb Almansa (idees)	Títol	Descripció de l'activitat	Gramàtica, ortografia i vocabulari	Títol	Descripció de l'activitat	Gramàtica, ortografia i vocabulari	Títol	Descripció de l'a
Parada 1	Museum do Aljube	Repressió i silenci	Roser	El poder fa callar	Quan el poder té por de la paraula, tanca persones.	què era l'Aljube, qui entrava i per què, per què el silenci també és una arma	després d'almansa: presons, exilis, **llengua prohibida, silenci...**	Carta des de la presó	tipologia textual: **carta** carta Abans jo vivia amb la meua família. Ara jo estic a la presó. Tinc por perquè no puc parlar. Però espere llibertat.	present + passat; connectors simples (abans, ara , però...); vocabulari relacionat, verbs simples (ser, estar, poder, tenir...)	Dues veus, un silenci	tipologia textual: **diàleg** (relació amb Un estiu i Una carretera; recordatori): pres portuguès (1974) o almansa (1700) PA REFLEXIONAR MÉS ENDAVANT	Un estiu i Una carretera (=)	El silenci com a arma	tipologia textual: pregunta principal: poder: qui parla c callar?
Parada 2	Praça do Comércio	Poder i espai públic	Andreu	El poder ocupa espais	A qui pertany una plaça?	on es troba el centre del poder polític, quina és la diferència entre espais monumentals i el poble en aquest sentit, quin espai ocupa el poder	borbons = centralització, qui tracta de governar des del centre?	La plaça d'abans i la plaça d'ara	tipologia textual: **descripció**; contrast entre una imatge i una altra	adjectius valoratius; adverbis o connectors comparació (podem afegir valoracions personals)	La plaça jutja el poder	text **instructiu**: ruta des del museu (presó) fins a la plaça (poder) PA REFLEXIONAR MÉS LA NARRATIVA	instruccions, direccions, descripcions	Manifest del poble	tipologia textual: t (ha de ser un text co què posen en comú volen dir) -> treba classe de posada d'idees per a veu s'organitza o com c (puc fer alguna a d'organització de
Parada 3	Antiga seu de la PIDE	Vigilància i por	Joana	La por controla	Quan tothom té por, el poder no necessita parlar (ramon)	què era la PIDE, com controlava la vida quotidiana	delació, càstig amb intenció de mostrar com s'han de fer les coses, por col·lectiva	Allò que no puc dir	tipologia textual: text **poètic** (avocero); podem fer una poesia a partir d'anàfores, que tots els versos comencen per "No puc + vb en infinitiu" i que cada vers tinga el mateix núm. de síl·labes	perífrasis modals (poder + inf en aquest cas no és perif però es pot explicar i dps graduar l'obligació amb les perífrasis)	El secret del carrer	tipologia textual: **narrativa** (microrrelat); contar la història d'algó que escolta una cosa i que no ho comparteix per por Era de nit i el carrer estava buit. Jo caminava lentament quan vaig escoltar una veu darrere d'una finestra. Algú parlava en veu baixa. Vaig entendre que no era una conversa normal. Vaig mirar al carrer i no hi havia ningú. Però no vaig dir res. L'endemà, la finestra estava tancada.	s'ha d'entrendre la tensió, ha de deixar clar que és un relat amb molta tensió i el final ha de ser obert	Informe de vigilància	tipologia textual: te **burocràtic:** informe ficticí redactat per u funcionari de la PID parla d'algú que l'ha fent alguna cosa (pu portar-ne algun exe Informe núm. 27/74 Subjecte observat: i masculí, 32 anys. Lloc: carrer secund centre de Lisboa. S'ha detectat que el mantè converses fre amb altres individus llengua no oficial. Aquestes converses produeixen en horar i amb to discret. Atès que aquesta ac generar actituds no amb l'ordre establit, considera convenier continuar la vigilànc No consta resistènci
Parada 4	Antiga seu de la Ràdio Renascença	Música i resistència	Mariona	La música allibera	Una cançó pot canviar la història?	Grândola, Vila Morena; la música com a senyal política	cultura popular catalana, cançons com a transmissió de la memòria	La cançó que diu coses	cansionsilla		Quan una cançó ho canvia tot	cansionsilla		La música com a llengua política	cansionsill
Parada 5	Praça do Carmo	Revolució i futur	Borja	Memòria i futur	Dos 25 d'abril amb finals molt diferents	rendició del règim, el carrer com a espai de canvi	portugal = final de la dictadura feixista; ppce = derrota	Jo vull un futur amb...	only ruta o reflexionar per a posar-ho en comú el dia de la ruta (PA REFLEXIONAR)		El futur necessita memòria perquè...	only ruta o reflexionar per a posar-ho en comú el dia de la ruta (PA REFLEXIONAR)		Sense memòria no hi ha llibertat?	only ruta o reflexi rut

	Lloc	Tema
Parada 1	Museum do Aljube	Repressió i silenci
Parada 2	Praça do Comércio	Poder i espai públic
Parada 3	Antiga seu de la PIDE	Vigilància i por
Parada 4	Antiga seu de la Ràdio Renascença	Música i resistència
Parada 5	Praça do Carmo	Revolució i futur

	Lloc	Tema	Responsable	Idea clau	Activitats prèvies a l'aula / Treball a classe					
					Nivell A2				Nivell B2	
					Títol	Descripció de l'activitat	Gramàtica, ortografia i vocabulari	Títol	Descripció de l
Parada 1	Museum do Aljube	Repressió i silenci	Roser	El poder fa callar	Dues veus, un silenci	tipologia textual: **diàleg** (relació amb Un estiu i Una carretera; recordatori): pres portuguès (1974) o almansa (1700) PA REFLEXIONAR MÉS ENDAVANT	Un estiu i Una carretera (=)	El silenci com a arma	tipologia textual: pregunta principal: poder: qui parla callar?
Parada 2	Praça do Comércio	Poder i espai públic	Andreu	El poder ocupa espai	La plaça jutja el poder	text **instructiu**: ruta des del museu (presó) fins a la plaça (poder) PA REFLEXIONAR MÉS LA NARRATIVA	instruccions, direccions, descripcions	Manifest del poble	tipologia textual: (ha de ser un text co què posen en comú volen dir) -> treba classe de posada d'idees per a veu s'organitza o com (puc fer alguna a d'organització de
Parada 3	Antiga seu de la PIDE	Vigilància i por	Joana	La por controla	El secret del carrer	tipologia textual: **narrativa** (microrelat); contar la història d'algú que escolta una cosa i que no ho comparteix per por Era de nit i el carrer estava buit. Jo caminava lentament quan vaig escoltar una veu darrere d'una finestra. Algú parlava en veu baixa. Vaig entendre que no era una conversa normal. Vaig mirar al carrer i no hi havia ningú. Però no vaig dir res. L'endemà, la finestra estava tancada.	s'ha d'entendre la tensió, ha de deixar clar que és un relat amb molta tensió i el final ha de ser obert	Informe de vigilància	tipologia textual: te **burocràtic**: informe fictici redactat per u funcionari de la PID parla d'algú que l'ha fent alguna cosa (pu portar-ne algun exe Informe núm. 27/74 Subjecte observat: h masculí, 32 anys. Lloc: carrer secunda centre de Lisboa. S'ha detectat que el mantè converses fre amb altres individus llengua no oficial. Aquestes converses produeixen en horar i amb to discret. Atès que aquesta ac generar actitud no amb l'ordre establit, considera convenie continuar la vigilàn No consta resistènci
Parada 4	Antiga seu de la Ràdio Renascença	Música i resistència	Mariona	La música allibera	Quan una cançó ho canvia tot	cansionilla		La música com a llengua política	cansionill
Parada 5	Praça do Carmo	Revolució i futur	Borja	Memòria i futur	El futur necessita memòria perquè...	only ruta o reflexionar per a posar-ho en comú el dia de la ruta (PA REFLEXIONAR)		Sense memòria no hi ha llibertat?	only ruta o reflexi rut

Revista Caldesa

Responsable	Idea clau	Frase o pregunta motor	Idees	Comparació amb Almansa (idees)
Roser	El poder fa callar	Quan el poder té por de la paraula, tanca persones.	què era l'Aljube, qui entrava i per què, per què el silenci també és una arma	després d'almansa: presons, exilis, **llengua prohibida, silenci...**
Andreu	El poder ocupa espais	A qui pertany una plaça?	on es troba el centre del poder polític, quina és la diferència entre espais monumentals i el poble en aquest sentit, quin espai ocupa el poder	borbons = centralització, qui tracta de governar des del centre?
Joana	La por controla	Quan tothom té por, el poder no necessita parlar (mínim)	què era la PIDE, com controlava la vida quotidiana	delació, càstig amb intenció de mostrar com s'han de fer les coses, per col·lectiva
Mariona	La música allibera	Una cançó pot canviar la història?	Grândola, Vila Morena; la música com a senyal polític	cultura popular catalana, cançons com a transmissió de la memòria
Borja	Memòria i futur	Dos 25 d'abril amb finals molt diferents	rendició del règim, el carrer com a espai de canvi	portugal = final de la dictadura feixista; ppcc = derrota

	Lloc	Tema
Parada 1	Museum do Aljube	Repressió i silenc
Parada 2	Praça do Comércio	Poder i espai públ
Parada 3	Antiga seu de la PIDE	Vigilància i por
Parada 4	Antiga seu de la Ràdio Renascença	Música i resistènc
Parada 5	Praça do Carmo	Revolució i futur

	Gramàtica, ortografia i vocabulari	Títol	Descripció de l'
Un estiu i Una carretera (=)		El silenci com a arma	tipologia textual: pregunta principal: poder: qui parla callar?
instruccions, direccions, descripcions		Manifest del poble	tipologia textual: (ha de ser un text co què posen en comú volen dir) -> treba classe de posada d'idees per a veu s'organitza o com (puc fer alguna a d'organització de
s'ha d'entendre la tensió, ha de deixar clar que és un relat amb molta tensió i el final ha de ser obert		Informe de vigilància	tipologia textual: te **burocràtic:** informe fictici redactat per u funcionari de la PID parla d'algú que l'ha fent alguna cosa (pu portar-ne algun exe Informe núm. 27/74 Subjecte observat: masculí, 32 anys. Lloc: carrer secund centre de Lisboa. S'ha detectat que el manté converses fre amb altres individus llengua no oficial. Aquestes converses produeixen en horar i amb to discret. Atès que aquesta ac generar actitud no amb l'ordre establit, considera convenier continuar la vigilàn No consta resistènci
		La música com a llengua política	cansionsill
r a posar-ho en comú el dia de la REFLEXIONAR)		Sense memòria no hi ha llibertat?	only ruta o reflexi rut

Revista Caldesa

Responsable	Idea clau	Frase o pregunta motor	Idees	Comparació amb Almansa (idees)
Roser	El poder fa callar	Quan el poder té por de la paraula, tanca persones.	què era l'Aljube, qui entrava i per què, per què el silenci també és una arma	després d'almansa: presons, exilis, **llengua prohibida, silenci...**
Andreu	El poder ocupa espais	A qui pertany una plaça?	on es troba el centre del poder polític, quina és la diferència entre espais monumentals i el poble en aquest sentit, quin espai ocupa el poder	borbons = centralització, qui tracta de governar des del centre?
Mariona	La música allibera	Una cançó pot canviar la història?	Grândola, Vila Morena; la música com a senyal polític	cultura popular catalana, cançons com a transmissió de la memòria
Borja	Memòria i futur	Dos 25 d'abril amb finals molt diferents	rendició del règim, el carrer com a espai de canvi	portugal = final de la dictadura feixista; ppcc = derrota

Activitats prèvies a l'aula / Treball a classe

Nivell A1			Nivell A2			Nivell B2.2	
Títol	Descripció de l'activitat	Gramàtica, ortografia i vocabulari	Títol	Descripció de l'activitat	Gramàtica, ortografia i vocabulari	Títol	Descripció de l'activitat
Carta des de la presó	tipologia textual: **carta** carta Abans jo vivia amb la meua família. Ara jo estic a la presó. Tinc por perquè no puc parlar. Però espere llibertat.	present + passat; connectors simples (abans, ara , però...); vocabulari relacionat, verbs simples (ser, estar, poder, tenir...)	Dues veus, un silenci	tipologia textual: **diàleg** (relació amb Un estiu i Una carretera; recordatori): pres português (1974) o almansa (1700) PA REFLEXIONAR MÉS ENDAVANT	Un estiu i Una carretera (=)	El silenci com a arma	tipologia textual: **assaig** pregunta principal: qui té més poder: qui parla o qui fa callar?
La plaça d'abans i la plaça d'ara	tipologia textual: **descripció**, contrast entre una imatge i una altra	adjectius valoratius; adverbis o connectors comparació (podem afegir valoracions personals)	La plaça jutja el poder	text **instructiu**: ruta des del museu (presó) fins a la plaça (poder) PA REFLEXIONAR MÉS LA NARRATIVA	instruccions, direccions, descripcions	Manifest del poble	tipologia textual: **manifest** (ha de ser un text col·lectiu en què posen en comú allò que volen dir) -> treball previ a classe de posada en comú d'idees per a veure com s'organitza o com es redacta (pot fer alguna activitat d'organització de textos)
Allò que no puc dir	tipologia textual: text **poètic** (avaorem); podem fer una poesia a partir d'anàfores, que tots els versos comencen per "No puc + vb en infinitiu" i que cada vers tinga el mateix núm. de síl·labes	perífrasis modals (poder + inf' en aquest cas no és perif' però es pot explicar i dps graduar l'obligació amb les perífrasis)	El secret del carrer	tipologia textual: **narrativa** (microrelat); contar la història d'algó que escolta una cosa i que no ho comparteix per por Era de nit i el carrer estava buit. Jo caminava lentament quan vaig escoltar una veu darrere d'una finestra. Algú parlava en veu baixa. Vaig entendre que no era una conversa normal. Vaig mirar al carrer i no hi havia ningú. Però no vaig dir res. L'endemà, la finestra estava tancada.	s'ha d'entendre la tensió, ha de deixar clar que és un relat amb molta tensió i el final ha de ser obert	Informe de vigilància	tipologia textual: text **burocràtic**: informe oficial fictici redactat per un funcionari de la PIDE en parla d'algú que l'han pillat fent alguna cosa (pue portar-ne algun exemple) Informe núm. 27/74 Subjecte observat: individu masculí, 32 anys. Lloc: carrer secundari del centre de Lisboa. S'ha detectat que el subjecte manté converses freqüents amb altres individus en llengua no oficial. Aquestes converses es produeixen en horari nocturn i amb to discret. Atés que aquesta activitat pot generar actituds no alineades amb l'ordre establit, es considera convenient continuar la vigilància. No consta resistència activa.
La cançó que diu coses	cansionsilla		Quan una cançó ho canvia tot	cansionsilla		La música com a llenguatge política	cansionsilla
Jo vull un futur amb...	only ruta o reflexionar per a posar-ho en comú el dia de la ruta (PA REFLEXIONAR)		El futur necessita memòria perquè...	only ruta o reflexionar per a posar-ho en comú el dia de la ruta (PA REFLEXIONAR)		Sense memòria no hi ha llibertat?	only ruta o reflexionar per a p ruta (PA REFL

Parada 1
Parada 2
Parada 3
Parada 4
Parada 5

Activitats prèvies a l'aula / Treball a classe

Nivell A1

Títol	Descripció de l'activitat	Gramàtica, ortografia i vocabulari
Carta des de la presó	tipologia textual: **carta** curta Abans jo vivia amb la meua família. Ara jo estic a la presó. Tinc por perquè no puc parlar. Però espere llibertat.	present + passat; connectors simples (abans, ara , però...); vocabulari relacionat, verbs simples (ser, estar, poder, tenir...)
La plaça d'abans i la plaça d'ara	tipologia textual: **descripció**; contrast entre una imatge i una altra	adjectius valoratius; adverbis o connectors comparació (podem afegir valoracions personals)

Nivell A1 | Nivell A2 | Nivell B2.2

Jo vull un futur amb... | only ruta o reflexionar per a posar-ho en comú el dia de la ruta (PA REFLEXIONAR) | El futur necessita memòria perquè... | only ruta o reflexionar per a posar-ho en comú el dia de la ruta (PA REFLEXIONAR) | Sense memòria no hi ha llibertat? | only ruta o reflexionar per a posar-ho en comú el dia de la ruta (PA REFLEXIONAR)

dm 10/02/2026		presentacions / benvinguda	
dj 12/02/2026		parada 1	
dm 17/02/2026	carnestoltes		
dj 19/02/2026		siena	capde
dm 24/02/2026		revisem 1	
dj 26/02/2026		parada 2	capde
dm 3/03/2026		revisem 2	
dj 5/03/2026	visita de joan!!!		
dm 10/03/2026		parada 3	capde + salamanca
dj 12/03/2026	salamanca		
dm 17/03/2026		revisem 3	
dj 19/03/2026		parada 4	capde
dm 24/03/2026		revisem 4	
dj 26/03/2026		revisió general + reflexió parada 5 de deures	
dm 31/03/2026	pasqua		
dj 2/04/2026	pasqua		
dm 7/04/2026	ruta		

LISBOA | UNIVERSIDADE DE LISBOA · FLUL FACULDADE DE LETRAS · LLLL institut ramon llull · REVISTA CALDESA

Programació Ruta literària amb la Revista Caldesa

Parada	Lloc	Temàtica	Dies de treball a classe	Unitat			Objectiu / Activitat final		
				A2	A1	B2.2	A1	A2	B2.2
Parada 1	Museu do Aljube	Repressió i silenci	12/02/26	Unitat 4	Unitat 1	Unitat 4	La carta	Text dialogat	L'assaig
			24/02/26						
Parada 2	Praça do Comércio	Poder i espai públic	26/02/26				Text descriptiu	Text instructiu	El manifest
			3/03/26	Unitat 5	Unitat 2	Unitat 5			
Parada 3	Antiga seu de la PIDE	Vigilància i por	10/03/26				Text poètic	Text narratiu	El text burocràtic
			17/03/26						
Parada 4	Antiga seu de la Ràdio Renascença	Música i resistència	19/03/26	Unitat 6	Unitat 3	Unitat 9	Activitat musical (La cançó que diu coses)	Activitat musical (Quan una cançó ho canvia tot)	Activitat musical (La música com a llengua política)
			24/03/26						
Parada 5	Largo do Carmo	Revolució i futur	26/03/26				Posada en comú a la ruta		

Informació addicional:

- ☐ Entre cadascuna de les dues sessions per a cada parada hi ha un cap de setmana durant el qual es podran posar en pràctica els coneixements treballats a l'aula mitjançant d'activitats de deures.
- ☐ Cadascuna de les activitats finals anirà acompanyada d'exercicis i treball relacionat tant amb la temàtica de la ruta com amb qüestions gramaticals (a partir dels llibres A Punt A1+A2 o A Punt 4). Estructura del semestre a partir de:
  - Llibre de text i temari
  - Ruta literària
  - Anivellament
  - Deures
- ☐ Les activitats i aquesta organització queden subjectes a canvi si es considera necessari.

PARADA 1

Museu do Aljube: repressió i silenci

A1 CONSULTA LES **UNITATS 1 I 2** A PUNT A1 + A2. CURS DE CATALÀ

ACTIVITAT: CARTA DES DE LA PRESÓ

Ací tens alguns exemples dels presoners més famosos de la història. Cadascú per diferents raons i en circumstàncies diferents. Podries posar-te en la seua pell i escriure-li una carta a algun dels seus éssers estimats?

Al Capone

Sirius Black

Anne Frank

Greta Thunberg

GRAMÀTICA

PRESENT D'INDICATIU
PRONOMS FORTS
ARTICLES
VERBS BÀSICS
CONNECTORS SIMPLES

VOCABULARI

SALUTACIONS
NUMERALS DE L'1 AL 100
NACIONALITATS, PAÏSOS I LLENGÜES
LÈXIC TEMÀTIC

EI, QUE JO VULL SEGUIR PRACTICANT!

Ara que ja has fet una carta en primera persona, tracta de contar la història d'un altre dels presoners de les fotos en tercera persona. Ho trobes més complicat o més senzill? Parlem-ne a classe!

Quadern d'exercicis per fer a classe abans de la ruta

Índex

Instruccions sobre el treball

Rúbrica per al treball escrit

Rúbrica per a l'exposició oral

1. Parada 1. Museu do Aljube

Repressió i silenci

1.1 A1

1.2 A2

1.3 B2.2

2. Parada 2. Praça do Comércio

Poder i espai públic

1.1 A1

1.2 A2

1.3 B2.2

3. Parada 3. Antiga seu de la PIDE

Vigilància i por

1.1 A1 / A2

1.2 B2.2

4. Parada 4. Antiga seu de la Rádio

Renascença. Música i resistència

1.1 A1 / A2 / B2.2

5. Parada 5. Praça do Carmo

Revolució i futur

1.1 Un poc de context...

Parada 2. Praça do Comércio

Poder i espai públic

Per això crec que una plaça monumental té sempre una ambigüitat. D'una banda, és presentada com a espai de tots. De l'altra, és sovint un espai on el poble apareix més com a espectador que com a protagonista. La monumentalitat impressiona, però també disciplina. Pa sentir que hi ha un ordre ja decidit abans que nosaltres arribem.

Això no vol dir que una plaça monumental no pugui ser popular. Pot ser-ho, i de fet moltes vegades ho és. La qüestió és una altra: quan una plaça és realment pública? Jo diria que no n'hi ha prou que sigui accessible. Una plaça és pública de veritat quan la gent no sols hi passa, sinó que hi pot estar; quan no sols la contempla, sinó que la fa servir; quan no sols és decorat, sinó lloc de vida, de paraula, de trobada i, si cal, també de conflicte.

Aquí és on la pregunta "a qui pertany una plaça?" es torna més interessant. Perquè una plaça pot ser jurídicament pública i, al mateix temps, simbòlicament molt controlada. Pot ser un espai obert, però pensat sobretot per a l'exhibició, per a la cerimònia, per al consum visual o per al turisme. Pot semblar de tothom i, en el fons, respondre sobretot a una determinada idea de ciutat.

1.1 A1

Comprensió escrita

1.

a) Una plaça és un espai _____ de tots.
b) La monumentalitat _____ però també disciplina.
c) La plaça pot ser un lloc de _____ i trobada.

2.

a) La gent no sols _____ per la plaça.
b) També pot _____ i usar-la.
c) La plaça no és només _____, és vida.

Gramàtica

1. Completa amb l'article correcte. Quants determinants podries utilitzar en cada cas? Quins?

a) ____ plaça és un espai públic.
b) ____ poble apareix com a espectador.
c) ____ gent usa ____ plaça.
d) ____ espais poden ser oberts.

Parada 2. Praça do Comércio

Poder i espai públic

Per això crec que una plaça monumental té sempre una ambigüitat. D'una banda, és presentada com a espai de tots. De l'altra, és sovint un espai on el poble apareix més com a espectador que com a protagonista. La monumentalitat impressiona, però també disciplina. Pa sentir que hi ha un ordre ja decidit abans que nosaltres arribem.

Això no vol dir que una plaça monumental no puga ser popular. Pot ser-ho, i de fet moltes vegades ho és. La qüestió és una altra: quan una plaça és realment pública? Jo diria que no n'hi ha prou que siga accessible. Una plaça és pública de veritat quan la gent no sols hi passa, sinó que hi pot estar; quan no sols la contempla, sinó que la fa servir; quan no sols és decorat, sinó lloc de vida, de paraula, de trobada i, si cal, també de conflicte.

Ací és on la pregunta "a qui pertany una plaça?" es torna més interessant. Perquè una plaça pot ser jurídicament pública i, al mateix temps, simbòlicament molt controlada. Pot ser un espai obert, però pensat sobretot per a l'exhibició, per a la cerimònia, per al consum visual o per al turisme. Pot semblar de tothom i, en el fons, respondre sobretot a una determinada idea de ciutat.

1.2 A2

1. Completa les frases amb el verb entre parèntesis en subjuntiu:

a) És important que la plaça _____ (ser) realment pública.
b) No crec que la gent només _____ (passar) per la plaça.
c) Cal que els espais _____ (permetre) la participació.
d) És possible que la plaça _____ (estar) controlada.
e) Vull que la gent _____ (poder) expressar-se lliurement.
f) Dubte que el poder _____ (respectar) sempre l'espai públic.

2. Completa amb la preposició correcta:

a) La gent és ____ la plaça.
b) La plaça es troba ____ una ciutat.
c) Parlem ____ els altres ciutadans.
d) La gent pensa ____ la plaça com un espai públic.
e) Caminem ____ el carrer per arribar a la plaça.
f) La plaça està connectada ____ altres espais.

3. Completa amb l'adverbi adequat:

(força, prou, gaire, massa, bastant, molt, poc)

a) La plaça és _____ gran per acollir totes les activitats.
b) No hi ha _____ gent avui; l'espai està quasi buit.
c) La gent participa _____ en la vida pública quan se sent implicada.
d) La plaça no és _____ accessible per a tothom.
e) Hi ha _____ espais oberts, però no són suficients.
f) La gent parla _____ en aquest lloc, hi ha molt de soroll.

Parada 2. Praça do Comércio

Poder i espai públic

Per això crec que una plaça monumental té sempre una ambigüitat. D'una banda, és presentada com a espai de tots. De l'altra, és sovint un espai on el poble apareix més com a espectador que com a protagonista. La monumentalitat impressiona, però també disciplina. Pa sentir que hi ha un ordre ja decidit abans que nosaltres arribem.

Això no vol dir que una plaça monumental no puga ser popular. Pot ser-ho, i de fet moltes vegades ho és. La qüestió és una altra: quan una plaça és realment pública? Jo diria que no n'hi ha prou que siga accessible. Una plaça és pública de veritat quan la gent no sols hi passa, sinó que hi pot estar; quan no sols la contempla, sinó que la fa servir; quan no sols és decorat, sinó lloc de vida, de parada, de trobada i, si cal, també de conflicte.

Ací és on la pregunta "a qui pertany una plaça?" es torna més interessant. Perquè una plaça pot ser jurídicament pública i, al mateix temps, simbòlicament molt controlada. Pot ser un espai obert, però pensat sobretot per a l'exhibició, per a la cerimònia, per al consum visual o per al turisme. Pot semblar de tothom i, en el fons, respondre sobretot a una determinada idea de ciutat.

1.3 B2

1. Reformulació. Reescriu les frases sense canviar el significat:

a) La plaça sembla un espai de tots, però sovint està controlada.
Tot i que _____

b) No n'hi ha prou que siga accessible.
L'accessibilitat _____

c) La monumentalitat impressiona i disciplina.
La monumentalitat no només _____

2. Nominalització. Transforma les frases verbals en estructures nominals, mantenint-ne el significat o ampliant-ne la informació, si cal:

a) La gent usa la plaça per trobar-se i expressar-se lliurement
Exemple: L'ús de la plaça per part de la gent com a espai de trobada i d'expressió lliure

b) El poder controla l'espai i condiciona la manera com la gent l'utilitza
_____

c) La gent es troba, parla i construeix relacions dins de la plaça
_____

7.04.2026 | 15:30
UNIVERSIDADE DE LISBOA

EL 25 D'ABRIL

ENTRE ALMANSA I LISBOA

Ruta de memòria històrica amb la Revista Caldesa

Ponto de partida: Museu do Aljube
(Rua de Augusto Rosa, 42)

↳ Atividade aberta ao público

PEXELS / Kseniya Kopna

institut ramon llull
Llengua i cultura catalanes

LISBOA UNIVERSIDADE DE LISBOA

FLUL FACULDADE DE LETRAS

REVISTA CALDESA

institut ramon llull · LISBOA UNIVERSIDADE DE LISBOA · FLUL FACULDADE DE LETRAS · REVISTA CALDESA

Parada 1: Museu do Aljube
Repressió i silenci
Parla: Roser

Pregunta 1.: Què és un genocidi cultural? En quins casos va haver-hi un genocidi cultural?

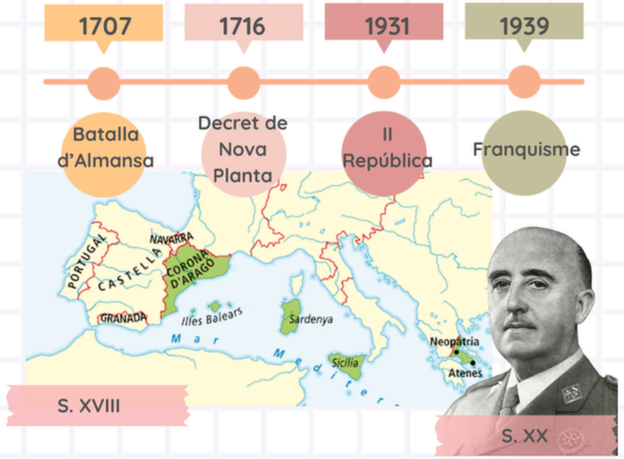

Eric Hobsawn: «La història és la matèria primera de la identitat nacional»

Pregunta 2.: Qui va ser Salvador Puig i Antich?

Pregunta 3.: De què tracta la novel·la *Espurna*, de Xavier Serra i per què l'hem comentada?

institut ramon llull · LISBOA UNIVERSIDADE DE LISBOA · FLUL FACULDADE DE LETRAS · REVISTA CALDESA

Parada 3: Antiga seu de la PIDE
Vigilància i por
Parla: Joana

Pregunta 5.: Quin significat trobes que té el poema «Assumiràs la veu d'un poble», d'Estellés? Per què creus que l'escriu? Quina relació té amb la vigilància i la por?

ASSUMIRÀS la veu d'un poble,
i serà la veu del teu poble,
i seràs, per a sempre, poble,
i patiràs, i esperaràs,
i aniràs sempre entre la pols,
et seguirà una polseguera.
I tindràs fam i tindràs set,
no podràs escriure els poemes
i callaràs tota la nit
mentre dormen les teues
gents,
i tu sols estaràs despert,
i tu estaràs despert per tots.
No t'han parit per a dormir:
et pariren per a vetlar
en la llarga nit del teu poble.
Tu seràs la paraula viva,
la paraula viva i amarga.
Ja no existiran les paraules,
sinó l'home assumint la pena
del seu poble, i és un silenci.
Deixaràs de comptar les
síl.labes,
de fer-te el nus de la corbata:
seràs un poble, caminant
entre una amarga polseguera,
vida amunt i nacions amunt,
una enaltida condició.
No tot serà, però, silenci.
Car dirà la paraula justa,
la diràs en el moment just.
No diràs la teua paraula
amb voluntat d'antologia,
car la diràs honestament,
iradament, sense pensar
en ninguna posteritat,
com no siga la del teu poble.
Potser et maten o potser
se'n riguen, potser et delaten;
tot això són banalitats.
Allò que val és la consciència
de no ser res si no s'és poble.
I tu, greument, has escollit.
Després del teu silenci estricte,
camines decididament.

Pregunta 7.: Coneixes algun autor o alguna autora portuguesa que s'expressara a través de les imatges o alguna via que no siga l'escriptura?

Espanya 1975, Joan Brossa.

DON
FELIPE
QUINTO

PORTUGAL
25 abril
1974

TÉCNICO

La cançó italiana de resistència"Bella Ciao" en el context de la ruta de memòria històrica del 25 d'Abril valencià i portuguès

Silvia Anna Francesca Steiner

Tutoritzat per Gloria Saurí Nicasio
Català B2.2 – Faculdade de Letras de Lisboa (FLUL)

14 de maio de 2026

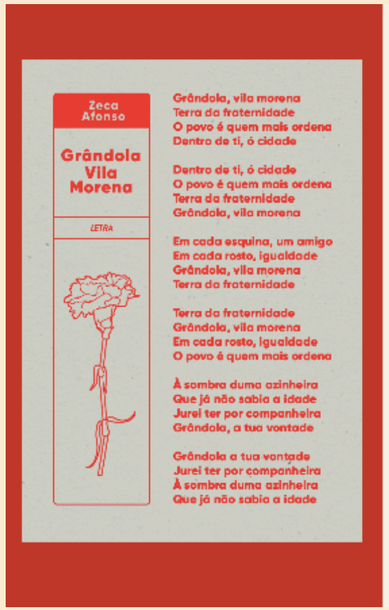

Música i Memòria

- Les cançons poden durar molts anys i continuar sent importants.
- «Grândola, Vila Morena» encara es canta avui, cinquanta anys després de la Revolució dels Clavells. .
- A Portugal, gairebé tothom coneix aquesta cançó perquè s'ha convertit en un símbol de llibertat i democràcia.
- Per això, la música ajuda a mantenir viva la història. Les cançons permeten que les noves generacions recordin moments importants del passat.

AVUI: EL PODER, EL SILENCI, I L'INFORMACIÓ

- La independencia i el terrorisme
  - L'ETA i el fi del franquisme
  - L'ús de la paraula "terrorisme"
  - L'imatge general de les lluites per l'independència

La música com a resistència

Joan Manuel Serrat i Eurovisió 1968

DON
FELIPE
QUINTO

PORTUGAL
25 abril
1974

El reciclatge de la música popular
Ball i música popular valenciana

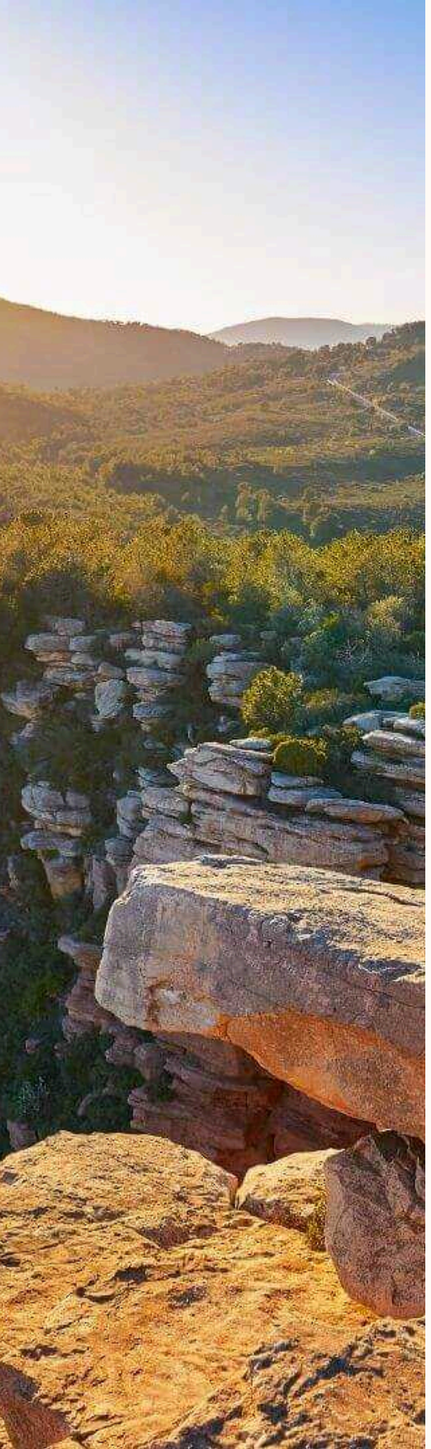

Moltes gràcies